

św. Augustyn

Aureliusz Augustyn z Hippony

Żył w czasach Cesarstwa Zachodniorzymskiego. Jego idee oddziaływały na późniejsze średniowiecze

Miłość pojmowana intelektualnie

Dążenie do prawdy, sprawiedliwe życie, trwanie w Bogu

Odbicie Trójcy Świętej w rozumnej duszy ludzkiej

- Umysł- Bóg Ojciec
- Samopoznający się umysł- Jezus
- Miłość- Duch Święty

Człowiek jest duszą posługującą się ciałem

Zło jest brakiem lub nieuporządkowaniem dobra

Poznanie Augustyńskie

Należy poznać Boga i własną duszę

Poza **granice pojmowania** wykracza tylko wiara religijna. Nie jesteśmy w stanie poznać wszystkiego

- Docenienie krytycznej refleksji
- Można wątpić we wszystko poza Objawieniem

Sprzeczność poznania z Objawieniem oznacza złudzenie

Poznanie może być wadliwe lub interpretacja Objawienia nietrafna

Wiedza o świecie zdobywana przez ludzi-autorytety

Kościół autorytetem w zakresie spraw boskich

Płcie są równe pod względem godności i rozumu

Mąż ma się do żony jak duch do ciała i jak Chrystus do Kościoła

Osoby niepełnosprawne umysłowo niezdolne do przyjęcia Objawienia- słaby rozum

Poza rozumem ważne są też uczucia, intuicyjne wejrzenie w głąb siebie

Reforma edukacyjna Karola Wielkiego

Wiek ciemny- od abdykacji ostatniego cesarza rzymskiego do czasów cesarza Karola

- Upadek kultury
- Zubożenie miast
- Wojny barbarzyńskich państw
- Znajomość greki na wygaśnięciu, skurczenie znajomości łaciny
- Kryzys intelektualny kościoła- obawa o zanik zrozumienia Biblii i upadek wiary

Reforma edukacyjna Karola Wielkiego (cont)

-> Nakaz Karola Wielkiego

- Zakładanie szkół przy biskupstwach, klasztorach, szkół elementarnych przy parafiach
- **Pierwszy raz w Europie obowiązek szkolny** (dla chłopców)
- W Akwizgranie założenie elitarniej szkoły pałacowej

Szkoły klasztorne

VIII w. na południu Europy

Dekret papieża

Eugeniusza II

- Wydany po śmierci cesarza
- Formalnie: w myśl polityki Karola
- Realnie: podporządkowanie treści kształcenia Kurii

Papież Leon IV

Nakaz zakładania szkół elementarnych przy parafiach

Szkoła średniowieczna

Podstawa: czytanie i pisanie

Następnie **trivium**- gramatyka, retoryka, dialektyka

Zdolniejsi w szkołach katedralnych

Quadrivium- arytmetyka, astronomia, geometria, muzyka

- Nauka na pamięć
- Nauczanie po łacinie, nakaz mówienia w tym języku w szkole

Duża rola bicia

- Bicie na zapas, za przyszłe winy
- Wiara, że nieukaranego ucznia trzeba bić pośmiertnie

Pogarda dla kultury fizycznej

Szkołki dla dziewcząt

- Rzadkość
- Zakładane od XI w., np. w Paryżu
- Nauka alfabetu, gramatyki, liczenia, dobrych obyczajów

Uniwersytet średniowieczny

Czynniki powstania uniwersytetów i scholastyki:

- Wpływ rozwiniętej kultury arabskiej
- Kontakty z rozwiniętym cywilizacyjnie Bizancjum
- Rozwój szkolnictwa, filozofii, badań nad przyrodą i prawem
- Renesans karoliński

Uniwersytet średniowieczny (cont)

Szkoły wyższe przed uniwersytetami:

- Główna szkoła w Konstantynopolu
- Szkoła medyczna w Salerno (również dla kobiet)
- Wielkie szkoły w Bagdadzie, Fezie, Kairze
- Dwie bułgarskie szkoły z IX w.

Pierwsze uniwersytety:

- 1088- Bolonia
- 1100- Paryż
- 1167- Oxford

Przedmioty nauki:

1. Dosłowne rozumienie twierdzeń
2. Rozważanie twierdzeń
3. Odkrywanie myśli przewodniej tekstu

Najważniejsza Biblia, na czele tekstów świeckich pisma Arystotelesa

Typy uniwersytetów

Boloński

- Świecki, miejski
- Zorganizowany korporacyjnie
- Studenci płacą na wykładowców, rządzą, wybierają rektora
- Dominacja nauk prawnych

Paryski

- Duchowny, z dopuszczeniem nielicznych studentów świeckich
- Zorganizowany zakonie
- Wykładowcy opłacani przez kościół, rządzą, wybierają rektora, nad którym jest biskup
- Dominacja teologii

Neapolitański

- Świecki, państwowy
- Wolny od ingerencji kościoła
- Rygorystyczny- studenci i wykładowcy nie opuszczają murów

Obecne uniwersytety mają odbicie w modelu paryskim

Scholastyka

1. Całość średniowiecznej uniwersyteckiej kultury umysłowej
2. Filozofia uzasadniająca rozumowo prawdy wiary chrześcijańskiej i godząca teksty chrześcijańskie z pogańskimi i starożytnymi

Papież Sylwester II

Wcześniej Gerbert z Aurillac

- Sprowadził cyfry arabskie
- Zajmował się logiką
- Skonstruował zegar mechaniczny
- Wymyślił i zbudował organy

Wilhelm Ockham

Franciszkański teolog, filozof

Zajmował się teorią poznania, elementami logiki

Wszecmocny Bóg nie musi być logiczny

Traktowanie go jako racjonalnego neguje jego wszechmoc

Myśli są uogólnieniami w umyśle

Platońskie idee nie istnieją

Brzytwa Ockhama

Albo [1] coś jest oczywiste samo przez się, albo [2] jest dane w doświadczeniu, albo [3] gwarantowane jest autorytetem Biblii

Władza pochodzi od Boga, bez pośrednictwa Kościoła

Oskarżony przez Kościół o herezję przez koncepcję Boga chimerycznego, niezwiązanego z prawdą, dobrem i pięknem, oraz pominięcie Kurii w nadaniu władzy od Boga.

Roger Bacon

Franciszkański filozof

Głównie zajmował się optyką

Uważany za czarownika lub fascynata magii

Przewidywał istnienie w przyszłości samochodów, samolotów i innych maszyn

Uważał prędkość światła za skończoną

Poza nim uważali tak Anaksymander i Alhazen

Krytyka spekulatywnego wnioskowania i debat pro et contra na rzecz z góry znanej konkluzji

Zwolennik **poznania eksperymentalnego**

Prekursor nowoczesnej nauki

By KontoDoNauki

Published 5th August, 2023.

Last updated 4th September, 2023.

Page 2 of 4.

Sponsored by [CrosswordCheats.com](https://crosswordcheats.com)

Learn to solve cryptic crosswords!

<http://crosswordcheats.com>

Witelon

Interesował się optyką, budową oka, psychologią widzenia, złudzeniami wzrokowymi

Większość historii o istotach nadprzyrodzonych pochodzi z tego, że ktoś źle widział

Kulturowe wyjaśnienie koloru aniołów i diabłów

Jeśli pojawi się rozbieżność pomiędzy nauką a wiarą, należy zaufać wierze

Wiara w nieczęste kontakty seksualne demonów z kobietami, porównywalne do zoofilii

Św. Tomasz z Akwinu

Dominikański filozof, teolog

Autor najpełniejszej adaptacji arystotelizmu do katolicyzmu

Wiedza zdobywana w toku życia

Dwa typy poznania

- **Wiara**

- **Rozum**- bazuje na poznaniu zmysłowym, ale się do niego nie ogranicza

Największe tajemnice religijne są niepojmowalne rozumowo, co nie oznacza, że są nielogiczne- rozum jest za słaby

Teologia opiera się na Objawieniu, a jej domeną jest wiara. Filozofia opiera się na rozumie. Teologia może prowadzić do rozwoju filozofii

W duszy człowieka nie ma odbicia Boga

Boga należy wyprowadzić z jego dzieł, świata, ruchu, przyczyny, konieczności, doskonałości, celowości. Wychodząc od porządku świata można dowieść istnienia Boga

Bóg jest podstawą bytów, nie najwyższą formą bytu

Dusza jest zintegrowana z ciałem. Ma trzy własności (Arystotelesa), ale nie są one osobne

Wolna wola nadana przez rozum

Trzy cnoty nadprzyrodzone:

Wiara, nadzieja, miłość. Pochodzą od Boga i kierują ku niemu

Równość płci, w małżeństwie "więź wspólnotowa"

Mąż niczym przełożony dla żony

11 podstawowych uczuć wg. św. Tomasza

Popęd zasadniczy

Miłość, pożądanie, przyjemność, nienawiść, odraza, wstręt

Popęd zdobywczy

Nadzieja, rozpacz, odwaga, lęk, gniew

Au Said al-Balkhi

Perski (Irański) muzułmański uczony

Zainteresowanie geografią, matematyką, medycyną, psychologią

Krytyka lekarzy za skupienie na ciele

Choroby ciała mogą brać się z choroby duszy i odwrotnie

Postulowanie higieny psychicznej

Zakłócenie równowagi ciała i duszy odpowiada za cielesne i psychiczne objawy

Prekursor medycyny psychosomatycznej i psychoterapii

Rozmowy, perswazja, rady

Podział zaburzeń psychicznych

1. **Nerwicowe:**

- Z lękiem

- Ze złością

- Z przygnębieniem:

-- Typowe (np. smutek)

-- Endogenne (przyczyna w ciele)

-- Reaktywne (przyczyna w środowisku)

2. **Psychozy**

Odkrył wzajemne hamowanie w działaniu mięśni

Alhazen

Hasan ibn al-Haytham

Arabski fizyk działający w Egipcie

Zajmował się optyką, matematyką, geometrią

Rekomendowanie totalnego krytycyzmu w odniesieniu do poznania naukowego

Nie ufać wszystkiemu co się przeczyta, uważać na własne rozstrzygnięcia w badaniach

Autor zapomnianych na lata ustaleń z zakresu percepcji wzrokowej

By KontoDoNauki

Published 5th August, 2023.

Last updated 4th September, 2023.

Page 3 of 4.

Sponsored by [CrosswordCheats.com](https://crosswordcheats.com)

Learn to solve cryptic crosswords!

<http://crosswordcheats.com>

Ahmed al-Biruni

Arabski wszechstronny uczyony, poliglota

Studiował w Indiach, napisał pierwszy traktat indologiczny. Znany z braku uprzedzeń kulturowych

Prekursor ewolucjonizmu

- Ludzkość powstała w toku długiego procesu, zyskując coraz większy rozum
- Zauważenie w przyrodzie konkurencji i zwycięstwa lepiej dopasowanych form życia

Zwolennik oddzielenia nauki od religii

Allah jest przyczyną, ale świat istnieje niezależnie od Allaha

Analogicznie do Platona, Arystotelesa

Opis wszystkich znanych lekarstw

Awicenna

Ali ibn Sina

Filozof, logik, uczyony

Jeden z największych lekarzy w historii

Kontynuator neoplatonizmu i arystotelizmu

Stopniowe powstanie świata

Szlachetniejsze elementy na początku, materia na końcu

Zmysły kontaktują się z rozumem w mózgu

Dusza jest niematerialna

Zwolennik prawa Arystotelesa o niesprzeczności

Udział intelektu w procesach percepcyjnych

Procesy te nie ograniczają się do odbioru wrażeń zmysłowych.
Interakcja ciała i duszy

W myśleniu kluczowy rozum poznający abstrakcje

Awerroes

Ibn Rushd

Filozof, teolog, lekarz, matematyk, polityk, prawnik, fizyk, astronom

W zakresie psychologii zainteresowany rozumem czynnym i biernym

Uważał Arystotelesa za najważniejszego człowieka, przybliżył jego sylwetkę chrześcijanom

Przez św. Tomasza nazywany Komentatorem (Arystoteles Filozofem)

Awerroes (cont)

Prawdy wiary prostszymi, niesprzecznymi interpretacjami prawd nauki

Rekomendacja dla mas do porzucenia na religii i niezajmowania się nauką

